

**АВТОРСКА СПРАВКА НА
ПРИНОСИТЕ НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ
НА ДОЦ. Д-Р ВЕРГИНИЯ МАЛИНОВА ГАЙДАРСКА**

Приноси с оригинален и научно - приложен характер

1. Теоретични принципи и методични основи за оценка на реализирания генетичен прогрес в млечното говедовъдство

- Оценка на реализирания генетичен прогрес при Черно-Шарената порода говеда показва, че селекцията е движещия фактор за постоянна динамика и изменения на генетичните възможности на животните: ниската интензивност на отбора на използваните бици-производители в популацията е основната причина за невисокия реализиран генетичен прогрес при Черношарената порода говеда.

(статии № 7, 50);

- Оценка на генетичните изменения дава възможност периодично да се контролира генетичният прогрес в млечните популации и да се сравняват действителните генетични промени с очакваните теоретични прогнози: чрез реализирания генетичен прогрес може правилно и точно да се отчете икономическата ефективност от внедряването на отделните селекционни мероприятия. *(статии № 59, 72);*

2. Контролиране състава на млякото и формиране на критерий за селекция при основни количествени и качествени признаци

- Проучване асоциативните зависимости и връзки между амилазния локус, генотипните локуси - трансферин и серулоплазмин и някои признаци на млечната продуктивност на животни с различен маркерен генотип при Холщайн-Фризийски крави. *(статии № 4, 44);*

- Проучване корелационните зависимости между броя на соматичните клетки и количествените и качествени параметри в зависимост от стадия на лактацията в млякото на крави от Българската Черношарена порода. *(№ 52)*

- Проучване на млечната продуктивност, съдържанието на млечната мазнина, протеин и брой соматични клетки на сурово краве мляко от крави на Черношарената порода при различна млечна продуктивност, в зависимост от промените на екологичните параметри. *(статии №2, 45);*

- Проучване млечната продуктивност, съдържанието на белтъчините и мазнините в млякото на Черношарени крави - майки и техните дъщери и установяване корелационните и регресионните връзки между тези показатели *(статия № 14);*

- Установяване промените в млечната продуктивност, мазнината и общия протеин при различен брой соматични клетки в мляко от крави Холщайн-Фризийски тип: Установените промени в млечната продуктивност, мазнината и общия протеин при различен брой соматични клетки в мляко на крави от Холщайн-Фризийски тип, са съобразени с изискванията на Европейския съюз – по малко от 400 000 клетки /см³. *(статии №2, 3);*

3. Повишаване на генетичния потенциал и ефективността на селекцията в млечното говедовъдство.

- Проучвания върху интензивността на селекцията при крави от Българската Черношарена порода, (БЧШП) за признака млечност: (*статии № 6, 33*);
- Оценка на развѐдната стойност на селектираните майки-бикопроизводителки по продуктивни признаци от Холщайн-Фризийската порода (*статия № 34*);
- Проучване и анализиране на основните корелационни зависимости между продуктивните, репродуктивни и икономически параметри в млечни говедовѐдни ферми: оценка на генетичните параметри - продуктивните (млечност, % мазнини, количество млечно масло и протеин в млякото) и репродуктивни признаци (възраст на първо отелване, продължителност на сервис-периода), продължителност на използване, продуктивно дълголетие и пожизнена продуктивност при Черношарени и Холщайн-Фризийски крави (*статии № 50, 55, 64*);
- Влиянието на възрастта на кравите и генеалогичните линии на биците на репродуктивните аномалии при кравите. (*статия № 57, 61*);
- Установяване на най-подходящата възраст за максимално полово натоварване на биците от млечните породи и проучване влиянието на възрастта върху някои количествени и качествени показатели на сперма от бици. (*статия №, 12, 13*);
- Проучване влиянието на някои фактори (влиянието на възрастта върху обема на еякулата и концентрацията на сперматозоидите в него), върху някои количествени и качествени показатели на свежа сперма от бици от Черношарената порода. (*статия № 13, 76*);
- Проучени са някои аспекти, касаещи динамично променящата се философия и насоките за развитие на Общата Селскостопанска политика в посока на екологизацията. (*статия № 32*);
- Проучване връзката между производството на биогориво от животински произход и мултифункционалността на селското стопанство. (*статия № 23*);

4. Разработена и предложена методика - методология за борсови контракти при борсова търговия с живи животни

Развитието на борсовата търговия изисква разработването на борсови контракти /договори/ за търгуваните стоки. Разработена и предложена методика - методология за борсови контракти при борсова търговия с живи животни – свине и ДРД (овце и кози): - разработени са: модели на борсови договори /контракти/- основата на борсовия механизъм на фючърсната търговия в страната; предложени са модели за изграждане на борсови договори /контракти/ и модели за изграждане на типова борсова спецификация Направен е подбор на качествените характеристики: данни за произхода на животните и маркировката им; подбор на нормативно-технологическите изисквания, законодателни и подзаконовни актове, международни и национални стандарти, борсови норми за борсови сделки. (*статия – № 84*);

Приноси с научно-приложен характер

5. Продуктивно дълголетие - оценка на генетичните параметри, продуктивните репродуктивни и икономически признаци при породите говеда

- Проучване влиянието на някои фактори (възраст и жива маса при първо заплождане, респективно отелване, ниво на млечна продуктивност) върху продуктивното дълголетие и репродуктивната ефективност на крави от различни породи и установяване степента на влияние на средовите фактори върху млечността на първа лактация - връзката ѝ с пожизнената млечност на крави от Черношарената порода. (*статии № 9, 10*)
- Влияние на възрастта на първо отелване и млечната продуктивност на първа лактация върху максималната млечност и продуктивното дълголетие на крави от Черношарената порода. (*статия № 19*);
- Проучено е влиянието на нивото на хранене на женски телета от породата Българско Сименталско говедо върху тегловното им развитие, възраст и жива маса при първото им разгонване и заплождане. (*статии №5, 22*);
- Направени са проучвания, върху продължителността на стопанско използване, пожизнената продуктивност, продуктивното дълголетие и възпроизводителна способност на крави от различни породи (при различна степен на кръвност от ХФП), в зависимост от възрастта на първо отелване и нивото на млечната продуктивност: проучени са фенотипните и генетични корелации на основни селекционни признаци. (*статии №15, 16, 27, 46, 49, 56, 73, 74, 77*);
- Проучвания върху млечната продуктивност на първа лактация, продължителност на използване, пожизнена продуктивност и продуктивно дълголетие на крави-дъщери на различни бици от Сименталската порода. (*статии № 29, 35, 81*);
- Проучване влиянието на причините за бракуване на крави върху продуктивното дълголетие на Холщайн-Фризийската порода. (*статии № 63*);

6. Изследване влиянието на системите за отглеждане на животните върху икономическата ефективност на производството в млечното говедовъдство

- Проучване възрастта и живата маса за появата на първия еструс и заплождането на юници от Българско Сименталско говедо, изследване интензитетът на растеж, рандеманът и отделянето на тлъстини при угодяване на бичета от 12 до 20 месечна възраст от Българска Сименталска порода:(*статии №1, 5*);
- Установяване оптималната величина на живата маса в края на угодяването, изменението в качеството на месото и проучване икономическата ефективност от угодяване на телета от Българска Сименталска порода при различни технологии на отглеждане рентабилността при угодяване на телета от Българско Сименталско говедо (*статия №17, 21*);
- Проучване влиянието на възрастта на отбиване върху тегловното развитие и разход на фураж за 1 kg прираст на телетата от породата Българско Сименталско говедо. (*статия № 38*);
- Направени са етологични проучвания на крави, отглеждани свободно-боксово с доене в зала»Рибена кост». (*статия № 20*);
- Проучване икономическа ефективност от отглеждане на Българско Родопско говедо и анализиране на икономическата ефективност на преработката на краве и овче мляко. (*статии № 31, 36,*);

- Направен е сравнителен анализ на системата за отглеждане на животни (оборно и оборно-пасищно) и е проучено влиянието на системите за отглеждане върху икономическата ефективност на производството в млечното говедовъдство. (*статия № 11,*);

- Проучване влиянието на вътрешното разпределение на сграда за свободно боксово отглеждане на 20 млечни крави с женските телета и юниците върху строителните разходи. (*статия № 18*);

- Изследване икономическата ефективност на производството в млечното говедовъдство в зависимост от степента на интегриране на производството на говедовъдната и растениевъдната продукция. (*статия № 26*);

- Проучване структурата на инвестициите, себестойността на кравето мляко и обосновка на минималната изискуема норма на възвръщаемост на собствения капитал в млечното говедовъдство по категории-ферми в страната, с отчитане на специфичния риск. (*статии 39, 85*);

Приноси с практическа насоченост

7. Комплексна оценка на млечни говедовъдни ферми с различен капацитет и различни технологии на отглеждане

- Проучване влиянието на нивото на млечната продуктивност и размера на стадата върху репродуктивните способности на млечни крави - анализирани на основни корелационни зависимости между продуктивни, репродуктивни и икономически параметри при комплексна оценка на млечни говедовъдни ферми. (*статии № 24, 25, 41, 42, 55, 65, 66*);

- Проучване влиянието на нивото на млечната продуктивност при Черношарената и Кафявата порода върху репродуктивните способности на кравите. (*статии № 19, 35, 37, 43*);

- Клъстерен анализ и комплексна оценка на млечни говедовъдни ферми с различен размер на стадата, проучване влиянието на капацитета на млечните ферми върху средната млечност и средната продължителност на сервис-периода на Черношарени крави. (*статии № 37, 42, 43, 52, 53, 60 70, 71, 79*);

- Изследване влиянието на млечната продуктивност и продуктивното дълголетие на крави от ЧШП, в зависимост от възрастта на първо отелване и ниво на млечната продуктивност в млечни говедовъдни ферми със съвременни технологии на отглеждане. (*статии № 54, 55, 68*);

- Проучване корелационните зависимости между някои основни продуктивни показатели, цени за мляко, цени за зърно-царевица, млечна продуктивност на крави в млечни говедовъдни ферми. (*статии № 41, 65, 67, 68*);

- Комплексна оценка на говедовъдни ферми с различен капацитет, изследване влиянието на нивото на млечната продуктивност върху репродуктивните признаци и прогнозиране на количеството произведено краве мляко в България. (*статии № 24, 25, 37, 41, 55, 61, 71, 72, 80, 82*);

- Проучване насоките, тенденциите и перспективите за развитие на млечното говедовъдство в национален и световен мащаб. (*статии № 28, 39, 71*);

Изготвил:.....

/доц д-р Вергиния Малинова Гайдарска/